

**Fortegnelse over fremmed historisk Litteratur
vedrørende Danmarks Historie**

for

Aaret 1879.

Ved **W. Møllerup.**

I. Samlinger og Tidsskrifter.

Monumenta Germaniae Historica. Scriptorum Tomus XXIV.
Hannoverae. Fol.

Vi henlede Opmærksomheden paa følgende Krøniker, som have Efterretninger vedrørende Danmarks Historie: Vincentii Bellovacensis memoriale omnium temporum (S. 158 en Meddelelse om Philip August og Dronning Ingeborg); Lamberti Ardensis Historia comitum Ghisnensium (S. 566 f. Beretning om Sigfred fra Danmark, jvfr. Joh. Steenstrup i Hist. Tidsskr. 4. R. VI. S. 487 ff.); Chronica minor auctore Minorita Erphordiensi (S. 206 en Meddelelse om Afsendelse af Skjøger til Markedet i Skaane 1267).

The historians of the church of York and its archbishops.
Edited by James Raine. Vol. I. London. 541 S. (Chron.
and Mem. of Great Britain and Ireland during the middle
ages. No 71. I.)

Særlig fremhæves: Vita Oswaldi Archiepiscopi Eboracensis, som levede samtidig med Kongerne Edgar og Ethelred. S. 454 ff. findes her vigtige Efterretninger om danske Kjøbmænd i York og Danskes Indfald i England i Slutningen af det 10de Aarh.

F. Liebermann. Ungedruckte anglo-normannische Geschichtsquellen. Strassburg. VI + 335 S.

Hansisches Urkundenbuch. Bearbeitet von Konstantin Höhlbaum.
Herausg. vom Verein für hansische Gesch. 2. Band. Halle.
XII + 395 S. 4°.

Indeholder Dokumenter og Uddrag af Breve fra 1300—1342.

Bremisches Urkundenbuch. 3. Band. 2—3. Lieferung. Bremen.
1878. 460 S. 4°.

Nr. 182 f. (S. 151 ff.) vedrøre Bremens Deltagelse i Krigen 1362 mod Valdemar Atterdag.

Urkundenbuch der Stadt Lübeck. 6. Theil. 3—6. Lieferung. Lübeck. 320 S. 4°.

Indeholder Breve fra 26. August 1419 til 27. Novbr. 1422.

Svenskt Diplomatarium från och med år 1401, utgifvet af Riks-Archivet genom Carl Silfverstolpe. 2. Delen. 1. Häftet. Sthlm. 240 S. 4°.

Indeholder Breve og Aktstykker fra Aarene 1408—1410. Nr. 1001 f., 1012, 1023, 1065 omhandle Forhandlingerne med Højmesteren om Gulland; Nr. 1080 Forbundet af 20. Juli 1409 med Ditmarsken.

Acten der Ständetage Ost- und West-Preussens. Herausg. von M. Toeppen. (Publication des Vereins f. die Gesch. der Provinz Preussen.) 2. Band. 1. Lieferung. Leipzig. 400 S.

Indeholder Forhandling i Aarene 1436—1442. De fleste her forekommende Aktstykker vedrørende dansk Historie ere dog allerede trykte i Hanserecense, 2. Abtheilung.

Materials for a history of the reign of Henry VII. Edited by William Campbell. Vol. II. London. 666 S. (Chron. and Mem. of Great Britain and Ireland during the middle ages. No. 60. II.)

S. 438, 470 og 472 findes Oplysninger om et paatænkt Gesandtskab til Danmark i Aaret 1489.

Handlingar rörande Sveriges Historia. Första Serien. Konung Gustaf den Förstes Registratur. VIII. 1. Häftet. 1532 och 1533. Sthlm. 240 S.

Quellen zur Gesch. des Untergangs livländischer Selbständigkeit. Herausg. von C. Schirren. 6. Band. Reval. 352 S. (Archiv f. die Gesch. Liv-, Est- und Curlands. Neue Folge. 6. Band.)

Efter 15 Aars Forløb har Schirren paany optaget Udgivelsen af denne righoldige Samling af Aktstykker, hentede fra det svenske Rigsarkiv, og agter at afslutte Samlingen med endnu to Bind. Det foreliggende indeholder Breve fra 15. Septbr. 1560 til 10. April 1561.

Correspondance du Cardinal de Granvelle 1565—1586, publiée par Edmond Pouillet. Tome I. Bruxelles. 1878. 638 S. 4°.
(Collection de chroniques belges inédites 1877.)

Det foreliggende Bind danner første Del af Fortsættelsen af Ch. Weiss, Corresp. de Card. Granv. og indeholder Breve fra 1565 til 1566 29. Sept. Heri findes ikke faa Oplysninger om Syvaarskrigen, om Lothringens Projekter mod Danmark og om Forbitrelsen i Holland over Sundtolden.

Samling af Urkunder rörande Finlands historia. IV—V Delen. Helsingfors. 1874—1878. 380 S. og 400 S.

Ogsaa med Titel: Handlingar upplysande Finlands historia under Gustaf II Adolfs tid samlade af Dr. E. Waaranen. I. 1611—1614. II. 1615—1618.

Briefe Albrechts von Waldstein an Karl von Harrach (1625—1627). Nach den eigenhändigen Originalen herausg. von Ferdinand Tadra. (Fontes rerum Austriacarum. Zweite Abtheilung. Diplomataria et Acta. XLI. Band. Zweite Hälfte. S. 239—492.)

Denne Samling er selvfølgelig af stor Betydning for Historien om Christian IV's Deltagelse i Trediveaarskrigen.

Calendar of State Papers. Domestic Series. 1652—1653. London 1878. 717 S. — Domestic Series. 1653—1654. London. 1879. 735 S.

Urkunden und Actenstücke z. Geschichte des Kurfürsten Friedrich Wilhelm von Brandenburg. IX. Band. Politische Verhandlungen VI. Herausg. von Dr. B. Erdmannsdörfer. Berlin. 878 S.

Af Indholdet bemærkes: IV. Verhandlungen mit Dänemark 1660—1663, S. 717—28 (vedrørende Ulfeld) og V. Brandenburg und Schweden 1660—1666, S. 729—822.

Memoiren der Herzogin Sophie nachmals Kurfürstin von Hannover. Herausg. von Dr. Adolf Köcher. Leipzig. 142 S. (Publicationen aus d. königl. Preussischen Staatsarchiven. 4. Band.)

S. 94 ff. og 135 ff. findes Beretninger om Hertugindens Ophold ved det danske Hof henholdsvis October 1667 i Glückstadt og August 1680 i Nykjøbing.

Calendar of Treasury Papers 1708—1714. London. 734 S.

I de korte Uddrag af Regnskaberne findes flere Oplysninger om Penge og Subsidier udbetalte til Danmark. Saaledes S. 145, 205, 226, 295, 339.

Sverigs Ridderskaps och Adels Riksdags-Protocoll från och med 1719. 5. Delen. 1. Häftet. 1726—1727. II. Maj—Juni 1727. 266 S.

Paa Rigsdagens og Adelsens Bekostning udgivet af E. V. Montan.

Politische Correspondenz Friedrich's des Grossen. I—III. Band. Berlin.

De foreliggende tre Bind indeholde Frederik II's politiske Korrespondance i Aarene 1740—1744. Et ypperligt Sagregister, hvori hvert Land har sin særegne Rubrik, letter i væsentlig Grad Afbenyttelsen af Værket.

Frédéric II. Histoire de mon temps. (Redaction von 1746.) Herausg. von Max Posner. Leipzig. (Publicationen aus d. königl. Preussischen Staatsarchiven. 4. Band. S. 143—499.)

S. 175 f. findes interessante Udtalelser om Regjeringsform og sociale Tilstande i Danmark. („Les hommes de génie sont plus rares

dans ce pays que toute parte ailleurs“.) S. 312 en Bemærkning om Danmarks Politik i Aaret 1743.

Calendar of Home Office Papers of the reign of George III. 1766—1769. London. 682 S.

Ang. Ægteskabet mellem Christian VII og Caroline Mathilde findes her nogle Oplysninger (Nr. 260, 266, 269, 287, smlgn. ogsaa S. 580).

Sixth report of the royal commission on historical manuscripts. P. I—II. London. 1877—78. Fol.

Idet vi henvise til de allerede i Hist. Tidsskr. 4. R. VI. L. S. 180 f. af ovennævnte Værk anførte Uddrag, skulle vi endnu tilføje følgende. S. 26 a, 52 a, 54 b, 79 b, 81 a, 144 a, 153 b, 181 a findes korte Register angaaende Forhandlinger med Danmark i Aarene 1644—1647. Endvidere findes S. 685 b et Brev angaaende Sorø Akademi, som vi tillade os at anføre: Letter from „Mackye M[aster of Roy]“ eldest son of Lord Reay, addressed to Sir Robert Farquhar, as the writer's „loving foster father“. States that the writer and his brother have hitherto been at a Dutch school „and now hauening at last obtained of the King of Denmark's Majestie to giue us frie intertainment, his Majestie hes drecked us to an Universitie called Soare, quhilk is eight duch myle laying from this thoune, and there we three great frie meat and chamer, our father furnising the rest off our necessaries“. Dat. Copinhome, 6. October 1628.

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Gesch. 9. Band. Kiel. 283 S.

Indeholder: G. v. Buchwald. Anna v. Buchwald. — C. Jessen. Johann Wulff, Dompropst in Hadersleben. — R. Goecke. Spanische Bestellungen für Herzog Franz II von Lauenburg. — H. K. Eggers. Christ. Ulr. Detl. Freiherr v. Eggers. — H. Handelmann. Antiquarische Miscellen. — G. v. Buchwald. Ueber die Privilegienlade der Schleswig-Holsteinischen Ritterschaft in Preetz. — G. Hille. Verzeichniss Schleswiger Amtsleute. — K. Jansen. Das Lornsen-Denkmal und die Gedenktafel an Claus Harms. — C. v. Brockdorff. Repertorium zur Geschichte der altadligen Familie Brockdorf. I. — C. E. Carstens. Dr. Claus Harms Schriften, möglichst vollständig verzeichnet, nebst Literatur über ihn. — C. E. Carstens. Schleswig-Holstein in der allgemeinen deutschen Biographie.

Meddelanden från Svenska Riks-Archivet, utgifna af R. M. Bowallius. III. Sthlm. 80 S.

Indeholder: Bidrag till historien om K. Christiern II:s archiv och dess delning mellan Sverig, Norge och Danmark. S. 21—67. — Förteckning öfver ministeriela handlingar i Riks-Archivet. II. Muscovitica af B. Taube. S. 68—80.

Historiskt Bibliotek, utgifvet af Carl Silfverstolpe. Ny Följd.

3. Delen. 3. Häftet. Sthlm. S. 353—515, LXV—CXXX.

4. Delen. 1—2. Häftet. Sthlm. 630 + LII S.

III. 3. H. indeholder: Xaver Liske. Öfersigt af den Polska Litteraturen med särskildt afseende på den Svenska Historien. — J. Mankell. Om orsakerna till Gustaf II Adolfs deltagande i trettio-

åriga kriget. — And. Fryxell. Några anteckningar om Frihetstidens partier Hattar och Mössor. — Strödda Meddelanden. — Granskningar och Anmälningar. — Nordisk Årsbok. 1878. — Bibliografi. 4. 1878.

IV. 1—2. H. indeholde foruden de senere særskilt anførte Afhandlinger: A. J. Amnéus. Om Gustaf II Adolfs död. — C. T. Odhner. Om orsakarna till Gustaf II Adolfs deltagande i trettioåriga kriget. — Strödda Meddelanden: 1. A. G. Ahlqvist. Anteckningar om en svensk språklära under 16:de seklet. 2. C. T. Odhner. Några kritiska anmärkningar rörande slaget vid Lützen, II. — Granskningar och anmälningar. — Victor Granlund. Svenska Afrikanska Kompaniets historia. — Strödda Meddelanden: 3. H. Hjärne. Utdrag ur ryska krönikor, hufvudsakligen angående Jakob de la Gardies fälttåg. 4. X. Liske. Bihang till „Öfversigt af den Polska Litteraturen“ etc. 5. V. Granlund. Om äldre handskrifters återgifvande i tryck. — Granskningar och anmälningar.

Historisk Tidsskrift, udgivet af den norske historiske Forening. Anden Række. Andet Bind. Kristiania. 390 S.

Indeholder foruden de senere særskilt anførte Afhandlinger: Yngvar Nielsen. Om nogle middelalderske Slægter i det vestenfjeldske Norge. — A. E. Eriksen. To utrykte Digte af Petter Dass. — L. Daae. Stiftsprovst Dr. theol. Otto Holmboes Dagbogs-Optegnelser 1751—1773. — Gustav Storm. Slaget i Havrsfjord. — Smaastykker: 1. Fra Holbergs Skoletid. — 2. Den bergenske Biskop Arnes Bibliothek. — 3. Uddrag af Bergens Kongsgaards Regnskaber 1516—23. — 4. Ravnebryllupet i Kraakelund. — 5. Om en paatænkt Restauration af Thronhjems Domkirke i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede. — 6. To fremmede Helgener, som have forvildet sig ind i den norske Historie. — 7. Sagn om Gretter fra Sætersdalen. — 8. Optegnelser fra Begyndelsen af det 17de Aarh.

Zeitschrift des Vereins für hamburgische Geschichte. Neue Folge. 4. Band. 1. Heft. Hamburg. 192 S.

Af Indholdet bemærkes: C. Mönkeberg. Die lutherische Kirche in Moskau, eine Tochter der hamburgischen Kirche. S. 1—26. (Indeholder bl. A. Meddelelser om det danske Gesandtskab, som under Grev Valdemar Christian, Christian IV's Søn, 1644 var i Rusland.) — Adolf Wohlwill. Napoleon und die Hansestädte im Herbst 1809. S. 65—88. — E. H. Wichmann. Die Entstehung der Stadt Altona. S. 89—104. — Otto Beneke. Weitere Nachträge zur Gesch. des Einbecksehen Hauses. S. 165—176 (S. 176 findes en Notits om Frederik Rosenkrands, der paa Christian IV's Befaling blev fængslet i Hamburg og sad arresteret her fra 25. Juli til 7. August 1599).

II. Afhandlinger.

Sagen, Märchen und Gebräuche aus Mecklenburg. Gesammelt und herausg. von *Karl Bartsch*. 1. Band: Sagen und Märchen. Wien. XXV + 524 S.

Indeholder Sammenstilling af Sagn og Eventyr i Meklenborg med lignende i andre Lande, ogsaa Danmark.

- Die Bronze-Alterthümer des europäischen Nordens. Das Ausland. Redig. von Fr. v. Hellwald. 1879. Nr. 12—16.
- A. C. Bang.* Völuspaa og de Sibyllinske Orakler. Christiania Videnskabselskabs Forhandl. 1879. Nr. 9. 23 S.
- K. Maurer.* Ueber die Entstehung der altnordischen Götter- und Heldensage. Sitzungsber. d. philosoph.-philolog. und hist. Classe d. k. bayr. Akad. d. Wissensch. zu München. Jahrg. 1879. Zweiter Band. S. 290—308.
- Magnus Fred. Lundgren.* Språkliga intyg om hednisk gudatro i Sverige. Göteborg. 1878. 86 S.
- Allweise's Sprüche, Thryms-Sagelied, Hymis-Sagelied u. Loke's Wortstreit (Alvismal, Thrymskvida, Hymiskvida, Lokasanna). Vier eddische Gedichte des Thor-Cyklus kritisch hergestellt, übersetzt u. erklärt von Dr. *F. W. Bergmann.* Strassburg. 1878. VIII + 304 S.
- Die Edda-Gedichte der nordischen Heldensage, kritisch hergestellt, übersetzt u. erklärt v. *F. W. Bergmann.* Strassburg.
- A. Edzardi.* Kleine Beiträge z. Gesch. und Erklärung der Eddalieder. Germania. Herausg. von K. Bartsch. 24. Jahrg. 1. Heft.
- Snorre Sturluson.* Hattatal. Herausg. von Möbius. Halle.
- Eugen Mogk.* Untersuchungen über die Gylfaginning. 1. Theil. Das Handschriftenverhältniss der Gylfaginning. Leipzig. 61 S.
- Smlgn. Beiträge z. Gesch. der deutschen Sprache u. Literatur, herausg. v. H. Paul u. W. Braune. 6. Band. 3. Heft. 1879.
- Finnbogasaga hins ramma, herausg. von *Hugo Gering.* Halle. XL + 115 S.
- Sturlunga Saga, including the Islendinga Saga of Lawman Thordsson and other works. Edited with prolegomena, appendices, tables, indices and maps by *Gudbrand Vigfusson.* 2 vols. (1096 S.) London.
- Fornsögur Suðrlanda. Isländska bearbetningar af främmanda romaner från medeltiden. Efter gamla handskrifter utgifna af *G. Cederschiöld.* Acta Universitatis Lundensis. XIV. Lund. 1877—78. S. 85—168. 4°.
- Versions nordiques du fabliau français. Le mantel mautailié. Textes et notes par *G. Cederschiöld* et *F. A. Wulff.* Lund. 1877. 104 S.
- Eugen Kölbing.* Die nordische und die englische Version der Tristram Saga. Erster Theil. Tristrams Saga ok Ísondar

Heilbronn. 1878. CXLVIII + 224 S. (O. m. T. Tristrams Saga ok Ísondar mit einer literarhistorischen Einleitung, deutscher Uebersetzung und Anmerkungen, zum ersten Mal herausg. von Eugen Kölbing.)

Clarus Saga. Clari fabella. Islandice et Latine edidit *G. Cederschiöld*. Lundæ. 38 S. 4°.

Partalopa-Saga för första gången utgifven af *Oskar Klockhoff*. Upsala. 1877. XXII + 45 S. Upsala Universitets Årsskrift 1877.

An icelandic prose reader, with notes, grammar and glossary by *Dr. Gudbrand Vigfusson* and *F. York Powell*. Oxford. 557 S.

Indeholder Uddrag af islandske Sagaer, oversatte paa Engelsk og forsynede med oplysende Noter.

La chanson de runes. Texte anglo-saxon. Traduction et notes par *Botkine*. Havre. 23 S.

K. Maurer. Die ármenn des altnorwegischen Rechtes. Sitzungsberichte der philosoph.-philolog. und historischen Classe d. k. bayr. Akademie der Wissenschaften zu München. Jahrg. 1879. Erster Band. S. 49—139.

K. Maurer. Zum alten schwedischen Hofrechte. Germania. Herausg. von *K. Bartsch*. 24. Jahrg. 1. Heft.

Sveriges Historia från äldsta tid till våra dagar, författad af *Oscar Montelius*, *Hans Hildebrand*, *Oscar Alin*, *Martin Weibull*, *Rudolf Tengberg* och *John Hellstenius*. 4. Delen. 1—2. Häftet. 5. Delen. 1—4. Häftet. Sthlm. 1878—1879.

Af fjerde Del, som behandler Sverigs Historie fra 1611—1718 og forfattes af *Martin Weibull*, ere kun to Hefter udkomne. Femte Del er forfattet af *Rudolf Tengberg*, fortsat af *S. J. Boëthius*.

H. N. A. Jensen. Schleswig-Holst. Kirchengeschichte. Herausg. von *A. L. J. Michelsen*. 4. Band. Kiel. 352 S.

Med det foreliggende Bind, som behandler Tidsrummet 1580—1848, er Værket sluttet.

G. Haag. Die Völker um die Ostsee vor 800—1000 Jahren. Baltische Studien. Bd. XXVIII. S. 277—313.

Isaac Taylor. Greeks and Goths, a study on the runes. London. 139 S.

Undersøgelser og Sammenstillinger af Runcalfabeter med andre Alfabeter. Forf. kommer bl. A. til den Anskuelse, at der har fundet en tidligere skandinavisk Kolonisation Sted i Wales og Irland end før antaget.

Felix Liebrecht. Zur Volkskunde. Alte und neue Aufsätze. Heilbronn. 522 S.

S. 65—73. Die Ragnar Lodbrokssaga in Persien.

Hugo Andresen. Maistre Wace's roman de Rou et des ducs de Normandie. Zweiter Band. Heilbronn. 828 S.

Indeholder Slutningen af Wace's Rimkrønike, ledsaget af Noter og Register til begge Bindene.

Gustav Storm. Vikingetogenes tidligste Udgangspunkter. Norsk hist. Tidsskr. 2den R. II. S. 260—293.

Er i det Væsentlige en Anmeldelse og Imødegaaen af 2det Bind af Steenstrups „Normannerne“.

Henry H. Howarth. The Columban clergy of North Britain and their harrying by the Norsemen. 52 S.

En Beskrivelse af Normannernes Angreb paa Klostret og Kirken paa Øen Jona i Aarene 793 til 806, da Klostret blev nedbrændt.

Rose. Ostfrislands Mindesmærker før Kristendommens Indførelse. Ostfriesisches Monatsblatt für provinz. Interessen. 6. Band. 7—8. Heft.

Med Hensyn til Indholdet af denne Afhandling, som ikke har været os tilgængelig, henvises til Revue historique X. S. 231.

Gustav Storm. I Anledning af Hr. Johannes Steenstrups „Danske Kolonier i Flandern og Nederlandene i det 10de Aarhundrede“. Norsk hist. Tidsskr. 2den R. II. S. 158—181.

Henry H. Howarth. The early intercourse of the Danes and Franks. I—II. 38 og 29 S. (Særtryk uden Angivelse af Aar og Udgivelsessted.)

Henry H. Howarth. A criticism of the life of Rollo, as told by Dudo de St. Quentin. (Read January 29th 1874.) Archaeologia or Miscellaneous Tracts relating to Antiquity. XLV. 2. S. 235—250.

Forf. forkaster aldeles Dudos Troværdighed og hævder, at Rolfs Historie maa skrives efter andre Kilder. (Afhandlingen er skreven for Steenstrups Bog om Normannerne.)

Histoire d'Ottar Jarl, pirate norvégien, conquérant du pays de Bray, en Normandie, et de sa descendance, par le comte de Gobineau. Paris. 450 S.

Forf. søger at nedlede sin Slægts Oprindelse fra en normannisk Viking, Ottar Jarl.

E. A. Freemann. The Normans at Palermo. Historical Essays. Third Series. S. 437—476. London.

Samtidig trykt i British Quarterly Review, April 1879.

V. Langhans. Ueber den Ursprung der Nordfriesen. Antiquarische Studie. Wien. 59 S.

Nordfriserne ere indvandrede i det Land, de nu bebo, et Resultat, som hidføres ved en Undersøgelse af dets Historie og søges stadfæstet gennem en Prøvelse af Sagnene.

Okko Leding. Die Freiheit der Friesen im Mittelalter und ihr Bund mit den Versammlungen beim Upstallbom. Göttingen. 57 S.

Nitsch. Ueber die niederdeutschen Genossenschaften des 12. und 13. Jahrhunderts. Monatsbericht der königl. preuss. Akademie der Wissenschaften zu Berlin. S. 4—44.

Forf. hævder, at Gilderne ere af væsentlig nordtydsk Oprindelse og i Modsætning til Syd- og Vesttydsklands gejstlige Broderskaber maa søge deres Oprindelse i Foreninger til Forsvar for indbyrdes Handelssamkvem, i hvilken alle en Handelsplads' Indvaanere, saavel Kjøbmænd og Kræmmere som Haandværkere, toge Del. De opkomme i det 12te Aarhundrede. Forf. henviser til, at det ældste Gilde fandtes paa dansk „Grund“ i Slesvig, som Adam v. Bremen kalder „eine Stadt der überelbischen Sachsen“.

Gustav Storm. En oldnorsk Saga om Danekongerne. Forhandl. i Vidensk. Selskab i Christiania 1878. Nr. 6. 15 S.

Forf. hævder imod A. D. Jørgensen i „Bidrag t. Nordens Historie“, at den korte norrøne Krønike, som er trykt i 2det Bind af Ser. rer. Dan., ikke er af islandsk, men af norsk Oprindelse, og sandsynligvis forfattet i anden Halvdel af det 13de Aarh. paa Befaling af Dronning Ingeborg, den danske Kongedatter, som fra 1263—1280 sad paa Norges Throne.

Edward le Glay. Charles de Danemark, le bienheureux Charles le bon, comte de Flandre, sa vie et son martyre. Arras. 1878. 120 S.

Fortalt efter Kilderne af Forf., som selv før i sin histoire des comtes de Flandre, har skitseret Karl af Flanderns Liv. Forf. kjender ikke stort til danske Kilder, særlig ikke Wegeners Behandling af samme Emne.

J. A. Lebedev. La dernière lutte des Slaves de l'Elbe contre la germanisation. I—II. Moscou. 1876.

Indholder en Skildring af Vendernes og Obotriternes Kamp imod Henrik Løve og Valdemar den Store 1130—1190. Smlgn. forøvrigt Revue historique XI. S. 189 f.

E. Winkelmann. Philipp von Schwaben und Otto IV von Braunschweig. Zweiter Band. Kaiser Otto IV von Braunschweig. 1208—1218. Leipzig. 1878. XII + 563 S. (Jahrbücher der deutschen Geschichte.)

Forste Bind udkom 1873. I det foreliggende Bind gaar Forf. flere Steder (saaledes S. 114 ff., 150 f. og især S. 386 ff.) vidtloftig ind paa Valdemar Sejrs Stilling til Stridighederne i Tydskland, og dvæler særlig ved Frederik II's Aftrædelse af Nordalbingien uden overalt at følge Usinger.

Dietrich Schäfer. Die Hansestädte und König Waldemar von Dänemark. Hansische Geschichte bis 1376. Gekrönte Preisschrift. Jena. XV + 607 S.

Urkundliche Beiträge z. Gesch. d. Herzogthümer Schleswig und Holstein. Aus dem handschriftlichen Nachlasse des Geh. Conferenzzraths Dr. v. *Stemann*. Herausg. von dessen Sohne C. v. *Stemann*. Husum. 118 S.

Indeholder en Samling af hidtil utrykte Aktstykker vedrørende Hertugdømmernes Historie, væsentlig fra det 15de og 16de Aarh.

L. Daae. Erik af Pommerns, Danmarks, Sveriges og Norges Konges Giftermaal med Philippa, Prindsesse af England. Norsk histor. Tidsskr. 2den Række. II. S. 332—374.

En Afhandling, som væsentlig er bygget paa en grundig Undersøgelse af engelske samtidige Kilder. Forf. søger heri bl. A. at modbevise Eriks Utroskab. Indeholder ogsaa Oplysninger om en dansk Adelsmand, som af Englænderne kaldtes Sir Andrew Ogarde, og som tjente de engelske Konger i Krigene mod Frankrig. — Endvidere findes Oplysninger om Eriks Søster Katharina af Pommern, som blev gift med Pfalzgreve Johan, Søn af Kong Ruprecht.

L. Daae. Kong Christiern den Førstes norske Historie 1448—1458. Festschrift til Universitetet i Kjøbenhavn ved dets Firehundred-Aarsfest i Juni 1879. Christiania. 153 S.

Verlassenschaftsinventar der Herzogin Sophia von Pommern, Erbin des Königs Erich von Schweden und Wittwe des Herzogs Erich II von Pommern. 1497. Mitgeth. von Dr. v. *Billow*. Baltische Studien. XXIX. S. 456—465.

Erik af Pommerns Arving var hans Fætters, Hertug Bugislav IX's, Datter Sophia, gift med Hertug Erik II. af Pommern-Wolgast. Efter dennes Død levede hun i Danzig, hvor hun bortodslode en stor Del af den rige Arv, Kong Erik havde efterladt hende; der turde derfor kun være faa Rester tilbage heraf i ovennævnte Inventar.

G. O. Fr. Westling. Det nordiska sjuårskrigets historia. I. Historiskt bibliotek. 1879. S. 421—604.

Den første Afdeling naar indtil Kong Eriks Fald 1568. Forf. har væsentlig benyttet utrykte, saavel svenske som danske Kilder.

Paul Gaffarel. Le capitaine Peyrot Monluc. Revue historique. IX. S. 273—332.

S. 330—32 findes tre Breve fra Charles Danzay, Carl IX og Catharine af Medici til Frederik II. S. 300—307 Meddelelser om den danske Agent Anders Lorichs Virksomhed i Frankrig 1560 før at formaa Kaptain Peyrot Monluc til i Forening med andre Franskmænd at deltage i Krigen mod Sverig.

Felix Stieve. Die Politik Baierns 1591—1607. Erste Hälfte. München. 1878. 571 S. (Briefe und Acten z. Gesch. d. dreissigjährigen Krieges. IV.)

Foruden enkelte Oplysninger til dansk politisk Historie findes S. 494, 499, 505 i nogle hidtil utrykte Breve Bidrag til Tycho Brahes Historie under hans Ophold ved Kejsershoffet.

Georg Irmer. Hans Georg von Arnim als kaiserlicher Heerführer in Pommern und Polen. Forsch. zur deutschen Gesch. XIX. S. 273—306.

H. H. Gustav II Adolf och tyska kriget. Ny illustrerad Tidning. 1879. Sthlm. S. 259 ff.

Indeholder et Uddrag af Rigsraadet Gabriel Gustafson Oxenstjernas Beretning om Mødet i Ulfsbäck Febr. 1629 mellem Kongerne Christian IV og Gustav Adolf. Selve Originalberetningen bliver af C. Styffe trykt i 8de Del af Historiska Handlingar.

G. Droysen. Die Verhandlungen über den Universalfrieden im Winter 1631—32. Archiv f. die sächs. Gesch. Neue Folge. VI. S. 143—186, 193—259.

G. Droysen. Die evangelischen Kurfürsten und der Reichskanzler Oxenstiern nach Gustaf Adolfs Tod. Zeitschr. für preussische Gesch. XVI. S. 605—673.

Forf. behandler i den foreliggende Afhandling de Forsøg, som bl. A. ogsaa fra dansk Side bleve gjorte paa efter Gustav Adolfs Død at faa bragt en Fred i Stand. Afhandlingen er bygget paa utrykte Aktstykker, hvoraf imidlertid de, som angaa Danmark, allerede ere benyttede af Fridericia, uden at Droysen synes at have kjendt dennes Fremstilling.

Hermann Hallwich. Wallensteins Ende. Ungedruckte Briefe und Acten. 1—2. Band. Leipzig. LVII + 634 S., CLXXXII + 565 S.

Indeholder lutter utrykte Aktstykker til Wallensteins Historie og særlig de to sidste Aar af hans Liv. Som Udgiveren siger, er det nu Wallensteins Ret, efterat alle hans Modstandere have talt, selv at komme til Orde, og Samlingen bestaar derfor udelukkende af Breve fra og til ham. Det er en Selvfølge, at der ogsaa findes Oplysninger om Christian IV's Forhold til den berømte Hærfører, ligesom der naturligvis er rige Bidrag til General Holks Historie. I Indledningen til andet Bind har Udgiveren selv givet en Fremstilling af Begivenhederne paa Grundlag af de af ham trykte Aktstykker.

Gustav Breucker. Die Abtretung Vorpommerns an Schweden und die Entschädigung Kurbrandenburgs. Ein Beitrag zur Gesch. des westphälischen Friedens. Halle. 94 S.

J. Barstad. Militær Justits i Norge for 200 Aar siden. Optegnelser fra Bergens Musæums Bibliothek. Kristiania. V + 124 S.

Indeholder Uddrag af 4 Bind militære Justitsprotokoller fra 1667—1671 og 1681—1690, der ere af Betydning saavel i kulturhistorisk som især i personalhistorisk Henseende. Særlig kunne fremhæves vigtige Bidrag til Holbergs Fader, Oberstlieutenant Holbergs Karakteristik.

Rudolf Goecke. Brandenburgisch-Dänische Beziehungen nach dem Nymweger Frieden im Jahre 1679. Zeitschr. f. preuss. Gesch. u. Landeskunde. XVI. S. 145—175.

Forf. paaviser, hvor ivrig baade Danmark og Brandenburg ønskede at faa afsluttet Fred med Frankrig, efterat Holland havde sluttet Separatfred 10. August 1678.

E. Bodemann. Jobst Herman v. Ilten. Ein hannoverscher Staatsmann des 17. und 18. Jahrhunderts. Zeitschr. des hist. Vereins für Niedersachsen. Jahrg. 1876. S. 1—256.

Indeholder bl. A. S. 42 ff. en Fremstilling af den diplomatiske Strid mellem Danmark og Hannover 1693 angaaende sidstnævnte Stats Befæstelse af Ratzeburg. S. 93 ff. findes talrige nye Oplysninger om Du Cros, ligesom Afhandlingen overhovedet indeholder værdifulde Bidrag til Nordtysklands og Nordens Historie i Tiden lige før og i Begyndelsen af den store nordiske Krig.

F. F. Carlson. Sveriges Historia under konungarne af pfalziska huset. Femte delen. Carl XI. 4. Sthlm. 406 S.

Carl XII, König von Schweden. (Ein Characterbild.) Jahrbücher für die deutsche Armee und Marine. Redig. von G. v. Marées. 30. Bd. 1. Heft.

Voltaire. Kaarle XII: nen historian kirjoittajana, esittänyt *Joh. Rich. Danielson.* Helsingissæ. 1878. 51 S.

En Undersøgelse af Kilderne til Voltaires berømte Værk, af dets Methode og den Indflydelse, som det har udøvet paa Bedømmelsen af Karl XII. Smlgn. forøvrigt Revue historique XI. S. 454 f.

Goll. Der Vertrag von Alt-Ranstädt. Oesterreich und Schweden 1706 bis 1707. Prag. 61 S. 4°.

W. E. Svedelius. Arvid Bernhard Horn. Minnesteckning. Svenska Akademiens handlingar. 54. delen. S. 137—520.

En Skildring af den berømte svenske Statsmand, hvis Hovedvirksomhed falder i Begyndelsen af Frihedstiden, men som ogsaa i den store nordiske Krigs Tid spillede en ikke ringe Rolle og allerede da optraadte som det misfornøjede Aristokratis Fører.

Die Pest in Schleswig-Holstein im Jahre 1711. Europa. Redig. von H. Kleinsteuber. Nr. 43.

O. A. Øverland. Armfeldts Tog Nordenfjelds 1718. Norsk hist. Tidsskr. 2den Række. II. S. 193—259.

En Afhandling, som er bygget paa samtidige Aktstykker i det norske Rigsarkiv og Thronhjems Stiftsarkiv.

Wilh. Lagus. Strödda Blad. Nytt och gammalt i historiska och humanistiska ämnen. I—IV. Helsingfors. 1877—1879.

Förste Hefte indeholder: „Petter Forskåls lefverne“, en dygtig Naturforsker og Orientalist, som i en ung Alder døde i Arabien 1763. S. 25 ff. findes en Beretning om F.'s Deltagelse i den store videnskabelige Expedition, som Frederik V 1760 udsendte til Orienten.

O. Nielsson. Blad ur Gustaf III:s och Sofia Magdalenas giftermålshistoria. Historiskt bibliotek. 1879. S. 53—136.

Indeholder Slutningen af Afhandlingen.

Max Koch. Helferich Peter Sturz, nebst einer Abhandlung über die schleswigischen Literaturbriefe mit Benutzung handschriftlicher Quellen. München. 294 S.

Indhold: 1. Sturz bis zu seinem aufenthalte in Dänemark. 2. Die entwicklung der deutschen prosa, — der nordische literaturkreis. 3. Die schleswigischen literaturbriefe. 4. Sturz dramatische tätigkeit. 5. Sturz aufenthalt zu London und Paris. 6. Von der rückkehr nach Dänemark bis zu Sturz tod. Die Struenseesische katastrophe. 7. Sturz schriftstellerische tätigkeit. 8. Anhang (heri bør bemærkes: Relation de voyage du Roi dans l'année 1768. S. 277). 9. Register.

Karl Wittich. Struensee. Leipzig. XIV + 263 S.

Foruden selve Skildringen af Hovedemnet indeholder Bogen talrige Excuser, hvori Forf. karakteriserer de til Struenses Historie knyttede Personer, saaledes Christian VII, Caroline Mathilde, Ranzau etc., og kritisk undersøger Hovedbegivenhederne i hans Liv. Forf. støtter sig i høj Grad paa de i „Historisk Tidsskrift“ offentliggjorte Afhandlinger om denne Periode af C. Molbech, F. Schiern og E. Holm samt paa de sammesteds meddelte Breve fra Charl. Dor. Biehl. J. Grundtvigs Afhandling om Magnus Beringskjold har han endnu ikke kjendt.

E. Tegnér. Bidrag till kännedomen om Sveriges yttre politik närmast efter statshvälfningen 1772. Historiskt bibliotek. 1879. S. 137—236.

Indeholder en Skildring af den Stilling, som de forskjellige europæiske Magter indtog til Statskupet 1772, af den Fare, som truede Sverig ved Frankrigs fjendtlige Holdning, og slutter med Farens Overstaaen i Foraaret 1773.

Ed. Bodemann. Acht bisher ungedruckte Briefe von Chr. G. Heyne an J. G. Zimmermann. Zeitschr. d. histor. Vereins für Niedersachsen. Jahrg. 1878. S. 224—238.

C. G. Heyne, berømt philologisk Professor i Göttingen, fik 1789 Tilbud om at modtage Kanslerembedet ved Universitetet i Kjøbenhavn, som han dog afslog. S. 233 f. omtaler Heyne dette Tilbud og antyder Grundene til sit Afslag.

Constantius Flood. Under Krigsaarene (1807—1814). Ny illustreret Tidende 1879. Kristiania. S. 27, 35, 187, 206, 306, 315, 323.

Indeholder: I. Noget om Postfarten mellem Jylland og Norge. II. Kaperfarten fra Norge og Danmark. III. Kaperfører Lund. IV. Danske og norske Kaperførere.

Louis Schneider. Aus meinem Leben. I—III. Berlin.

Andet Bind S. 163—213 indeholder Forf.s Optegnelser om sin Deltagelse i Felittoget i Slesvig 1848.

Andreas Memor (o: Duc de Gramont). L'Allemagne nouvelle 1863—1867. Paris. 1878. 476 S.

Indeholder: Guerre du Danemark. Antagonisme de la Prusse et de l'Autriche. Dissolution de la confédération. Guerre de 1866 et ses conséquences.

Pauline Schanz. Adam Gottlob Oehlenschläger. Leipzig.

Smlgn. Magazin für die Literatur des Auslandes. 48. Jahrg. Nr. 46—47.

Emil J. Jonas. Hans Chr. Andersen. Eine biographische Skizze nebst Briefen aus seinem Nachlasse. Westermann's illustr. deutsche Monatshefte, herausg. von Fr. Spielhagen. 1879 Novbr.

Allgemeine deutsche Biographie. Herausg. von R. Frhr. v. Liliencron und Prof. F. D. Wegele. 8—10. Band. Leipzig.

Af de i disse Bind forekommende Biografier skulle vi nævne følgende: H. W. v. Gerstenberg, f. 1737 i Tønder, død 1823 i Altona (Familien stammer fra Altenburg og ikke fra Oldenburg). Statsmanden Görtz. Otto Grote, f. 1636 i Sønderborg, Hovmester for Frederik III's Son Georg 1661—65. Brødrene Grubendal, Sørøveranførere i Aarene 1381—86 i Østersøen. Wilhelm v. Grumbach. Gustav II Adolf (af Wittich). Generalerne Hahn og Halkett. Günther v. Schwartzburg. Peter Andreas Hansen, berømt Astronom, f. i Tønder 1795, død 1874.

Svenskt biografiskt Lexikon. Ny Följd. 8. Bandet. 1. Häftet. Sthlm. 1878—1879. 224 S.

Indeholder Bogstaverne O og P (indtil Platen).

Fr. Wigger. Geschichte der Familie von Blücher. 2. Band. 1. Abth. Schwerin. 1878. XIV + 600 S.

Indeholder ogsaa Oplysninger om de i Danmark bosatte Linier af Familien Blücher.

Halland i medlet af 17:de årh., statistisk öfversigt medd. af C. G. Styffe. Saml. utg. f. de skånske landsk. hist. och archeol. förening. V. S. 12—14.

Indeholder en Fortegnelse over Adelens Gaarde, over Bondegods, Byer o. s. v. i Halland i Midten af det 17de Aarh.

C. O. Arcadius. Förteckning öfver de jordeböcker å frälsegods i Göteborgs och Bohuslän, som inlemnades til kronan år 1659

och följande år. Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia. II. 1, S. 89—98.

Fru Margareta Hvitfeldts till Sundsby jordebok af år 1660. Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia. II. 1, S. 73—88.

Haldensia. Bidrag til Frederikshalds Historie, samlede af *M. Arnesen*. 1. Hefte. Frederikshald. 1878.

Yngvar Nielsen. St. Catharinas og St. Dorotheas Gilde i Bergen. Forh. i Vidensk. Selskab i Christiania 1878. Nr. 11. 10 S.

Forf. aftrykker her en af ham funden Skraa for ovennævnte Gilde, hvis Tilværelse heller ikke har været bekjendt før. Skraaen er sandsynligvis nedskreven 1502, men Gildet antages af Forf. at være organiseret allerede 1357.

K. Koppmann. Handel der Hansestädte nach Bergen. Mittheil. des Vereins f. Hamburgische Gesch. 2. Jahrg. 1878—79. Nr. 1—3.

Yngvar Nielsen. Vedtægter for det hanseatiske Kontor i Bergen fra det 16de og 17de Aarh. Forh. i Vidensk. Selskab i Christiania 1878. Nr. 1. 64 S.

J. B. Löffler. Die Klosterkirche zu Bergen auf Rügen, übersetzt von G. v. Rosen. Baltische Studien. XXIX. S. 77—114.

Kasten. Der Burgwall in der Prägel. Baltische Studien. XXIX. S. 33—49.

Forf. søger at bevise, at en Ruin, Wiendorf, 1½ Mil vestlig for Wolgast, er lig med den Borg „Winborg“, som Valdemar den Store if. Knytlinga Saga 1178 erobrede og odelagde.

Low. A tour through the islands of Orkney and Shetland, containing hints relative to their ancient, modern, and natural history, collected in 1774, with an illustration by the autor, and with an introduction by Anderson. 270 S.

Hidtil har dette Værk, hvis Forf. var Præst paa Ørkenoerne, kun existeret i Manuskript.

Cole. Scandinavian place names in the east riding of Yorkshire. A paper read before the Driffield literary and scientific society August 1878, and printed from the reliquary. 36 S.

C. Charles Casati. Notice sur le musée du chateau de Rosenberg en Danemark concluant à la création d'un musée historique de France. Paris. 62 S.

S. Jacquemont. La musée Thorwaldsen et l'église Notre-Dame de Copenhague. I—II. Revue des deux mondes. 3me période. Tome 35. 1—2. livr.

Edm. W. Gosse. Studies in the literature of Northern Europe. London. 375 S.

Indeholder bl. A. Studier over dansk, norsk og svensk Litteraturhistorie. Den danske Afdeling er delt i to Afsnit: I. The danish national theatre, II. Four danish poets (Heiberg, Grundtvig, Bødtecher og H. C. Andersen). Bogen er dediceret til Dr. G. Brandes.

L. J. Vogt. Udskibningsrettens Udvikling i Norge, i Oversigt historisk fremstillet. (Særaftryk efter Bilag I. ved Udskibningskommissionens Indstilling af 14. Novbr. 1879.) Kristiania. 1880. 86 S.

Kort förteckning på de namnkunnigaste pestilenz-tider i Sverige. Ny illustrerad Tidning. 1879. S. 63. Sthlm.

(*G. E. Klemming* og *G. Eneström.*) Sveriges kalendariske literatur. I—II. Sthlm. 1878—79.

1. Svenska almanachor, kalendrar och kalendariske skrifter intill 1749. 2. Svenska almanachor och kalendrar från 1749—1879.

Fr. Zimmermann. Der Zweikampf in der Gesch. der west-europäischen Völker. Historisches Taschenbuch, begründet von Fr. v. Raumer, herausg. v. W. H. Riehl. 5. Folge. 9. Jahrg. S. 261—352. Leipzig.

Forf. giver en Oversigt over Tvekampes og Duellers Udvikling fra den ældste til den nyeste Tid. S. 337—342 behandles i et særligt Kapitel Holmgange og Tvekampe, som forekomme i Nordens Historie.

H. J. A. Raaslöf. Der dänische Nationalcharacter und Dänemarks Verhältniss zu Deutschland. Deutsche Rundschau. Herausg. von Jul. Rodenberg. 5. Jahrg. 12. Heft.